

РЕШЕНИЕ

№ 2155

гр. София, 31.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, IV КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 18.03.2022 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Галин Несторов

ЧЛЕНОВЕ: Маргарита Йорданова

Вяра Русева

при участието на секретаря Спасина Иванова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **297** по описа за **2022** година докладвано от съдия Вяра Русева, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във връзка с чл. 63в от Закона за административните нарушения и наказания /ЗАНН/.

Образувано е по касационна жалба на Застрахователно дружество [фирма] срещу съдебно решение № 1124 от 29.11.2021 г., постановено по нахд № 11376/2021 г. на Софийския районен съд (СРС), НО, 110 състав, с което е потвърдено наказателно постановление /НП/ № Р-10-585 от 16.07.2021г, издадено от заместник - председател на Комисията по финансов надзор (КФН), ръководещ управление „Застрахователен надзор“, с което на касатора е наложено административно наказание „имуществена санкция“ в размер на 3 000 лева на основание чл. 644, ал. 2, предл. 2 във връзка с ал. 1, т. 2 от Кодекса на застраховането (КЗ) за нарушение на чл. 108, ал. 1 от КЗ.

Касаторът излага твърдения за допуснати съществени процесуални нарушения и неправилно тълкуване на материалния закон. Оспорва извода, че деянието е извършено в условията на повторност. Твърди, че след като в съставения АУАН, АНО не е повдигнал обвинения, че нарушението е извършено в условията на повторност, то той няма право да налага санкция за повторно нарушение, тоест факта повторност на нарушението следвало да се отрази при съставянето на акта, а не при издаването на НП. Сочи приложимост на нормата на чл.496 от КЗ, а не както е приел административно наказващият орган чл.108 от КЗ. Развиват се и съображения за

прилагане на чл. 28 от ЗАНН и несъответствие на наложеното наказание на целите на административното наказване по чл. 12 от ЗАНН. Моли за отмяна на решението и потвърденото с него НП евентуално – да се измени размера на санкцията до предвидения в закона минимален размер.

Ответникът заместник - председател на Комисията по финансов надзор (КФН), ръководещ управление „Застрахователен надзор“, чрез процесуалния си представител и в писмени бележки моли да се остави решението в сила. Претендира юриск.възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава становище за неоснователност на касационната жалба.

Административен съд София-град, IV касационен състав, като прецени събраните по делото доказателства и наведените касационни основания, прилагайки нормата на чл. 218 от АПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационната жалба е процесуално допустима като подадена в срок, от надлежна страна и срещу акт, подлежащ на инстанционен контрол.

Въззивният съд е възприел фактическа обстановка, която съответства на събраните писмени и гласни доказателства. Съдът е приел, че във връзка с постъпила в КФН на 25.05.2021г жалба от Й. М. е извършена проверка на ЗД [фирма], при която е констатирано, че на 13.11.2020 г. Й. М. е предявил претенция № [ЕГН] за изплащане на застрахователно обезщетение поради настъпило застрахователно събитие – пътнотранспортно произшествие, в резултат на което са причинени увреждания на лек автомобил „О. О.“, с рег. [рег.номер на МПС] , на основание застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, обективиран в застрахователна полица № BG/02/120002974721. На същата дата били представени писмени доказателства, необходими за установяване на основанието и размера й. На 16.12.2020г са представени допълнителни доказателства за прекратена регистрация, като след тази дата не са изисквани други доказателства относими към основанието и размера на претенцията. От този момент започнал да тече срока по чл. 108 КЗ, като не били изисквани допълнителни доказателства от застрахованото лице, имащи значение за установяване на основанието и размера на претенцията. Следователно от представянето на доказателствата /16.12.2020г /е започнал да тече 15 дневния срок, в който е следвало застрахователя да се произнесе по молбата, а именно не по - късно от 12.01.2021 г. Застрахователят се е произнесъл по претенцията на 31.05.2021г , като е изплатил застрахователното обезщетение в размер на 1006,19 лв. по банковата сметка на Й. М.. Нарушението е извършено на 13.01.2021 г., в [населено място]. В резултат на проверката, от контролния орган е установено, че ЗД „Б. И.“ се е произнесло по претенцията извън законоустановения 15 - дневен срок като по този начин е нарушил разпоредбата на чл. 108, ал. 1 от КЗ.

На база установените факти на жалбоподателя е съставен АУАН, въз основа, на който е издадено процесното НП от заместник - председателя на Комисията по финансов надзор (КФН), ръководещ управление „Застрахователен надзор, с което на дружеството за извършеното нарушение по чл. 108, ал. 1 от КЗ – непроизнасяне в 15-дневен срок (работни дни), при условията на „повторност“, е ангажирана отговорността и е наложено административно наказание „имуществена санкция“ в размер на 3 500 лева на основание чл. 644, ал. 2, предл. 2 във връзка с ал. 1, т. 2 от КЗ.

За да постанови решението си, въззивният съд е събрал като доказателства по делото

показанията на свидетеля – актосъставител С. В. А., както и писмените доказателства представени с наказателното постановление в съдебното производство. Въз основа на тях е обосновал правен извод, че по несъмнен начин ЗД [фирма] е осъществило състава на нарушението по чл. 108, ал. 1 от Кодекса на застраховането, като деянието не може да бъде квалифицирано като „маловажен случай“ по смисъла на чл. 28 от ЗАНН.

Съгласно чл. 220 от АПК касационната инстанция възприема установената от СРС фактическа обстановка, която напълно кореспондира на събраните по делото доказателства.

Пред настоящата инстанция не са представени нови доказателства. Съобразно чл. 218 АПК касационната инстанция дължи произнасяне само относно наведените в жалбата касационни основания, като следи служебно за валидността, допустимостта и съответствието на решението с материалния закон. Съдът намира, че обжалваното решение е валидно, допустимо и правилно.

С разпоредбите на чл. 106 - чл. 108 от КЗ законодателят е предоставил възможност на застрахователя да изиска и да се снабди с допълнителни доказателства от лицето, предявило застрахователната претенция, включително и от държавни органи и трети лица. След представянето на всички доказателства по чл. 106 от КЗ започва да тече 15-дневният срок, изчислен в работни дни, за произнасяне: да бъде определено и изплатено обезщетението или застрахователната сума, или да бъде обективизиран мотивиран отказ за плащането. Не се оспорва, че към 16.12.2020г. са представени всички относими документи и застрахователят не е изисквал допълнителни доказателства за установяване основанието и размера на претенцията. От този момент започва да тече и 15-дневният срок по чл. 108, ал. 1 КЗ. Правилно АНО и СРС са посочили, че считано от 13.01.2021 г. дружеството е в неизпълнение, доколкото се касае за административно нарушение извършено чрез бездействие в рамките на задължението за определено действие в законоустановен срок, след чието изтичане се осъществява състава на конкретното административно нарушение. Чл. 108, ал. 1 КЗ въвежда кумулативно изпълнението на двете задължения от застрахователя в 15-дневен срок /изчислен в работни дни/ – както да определи размера на обезщетението, така и да го изплати. Спазени са сроковете по чл. 34, ал. 1 и ал. 3 от ЗАНН, както и по чл. 81, ал. 3 във връзка с чл. 80, ал. 1, т. 5 от Наказателния кодекс /абсолютната погасителна давност/. При съставянето на АУАН и издаването на НП не са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, изразяващи си в неправилно подвеждане на осъществилите се факти под нормата на чл. 108, ал. 1 КЗ във връзка с чл. 42 и чл. 57, ал. 1 от ЗАНН.

За пълнота на изложението и в съответствие с твърденията, изложени в оспорения съдебен акт, настоящата съдебна инстанция приема за правилна квалификацията на деянието по чл. 108, ал. 1 от КЗ, извършена от административнонаказващия орган. Нормите на част Втора, дял Втори, глава седма, раздел VII /чл. 104 – чл. 109/ не дерогират изцяло приложението на част Пета, дял Втори, глава четиридесет и седма, „Задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите“ /чл. 477 – чл. 505/, нито приложението на част Четвърта, дял Втори, глава Тридесет и девета „Имуществено застраховане“ /чл. 399-418/, но същите регламентират правила за дейността на застрахователите по уреждане на всеки вид застрахователни претенции, с които съответните дружества следва да се съобразят при сключването и при изпълнението на застрахователни договори от даден вид, като не въвеждат

ограничителни, по-тежки правила, за одобряване и изплащане на обезщетенията от тези, които законодателят изначално е посочил в разпоредбите на чл. 104 и следващите от КЗ. Съгласно чл. 106 от КЗ, към която разпоредба препраща чл. 108, ал. 1 от КЗ, застрахователните претенции се завеждат по реда и в сроковете, предвидени в застрахователния договор пред застрахователя, като се предвижда представянето на допълнителни доказателства от потребителя на застрахователната услуга. От този момент започва да тече 15-дневният срок /изчислен в работни дни/ за обективизиране заключението на застрахователя да определи размера на обезщетението или мотивирано да откаже плащане, като в първият случай при положително становище да извърши и плащането, постановено от законодателя като кумулативно изискване. С нормата на чл. 108, ал. 1 КЗ се регламентира срокът за произнасяне по всяка една застрахователна претенция, предявена към застраховател, за изплащане на застрахователно обезщетение, без значение вида на застрахователното събитие, което подлежи на обезщетяване. С разпоредбата на чл. 108, ал. 3 във връзка с чл. 496 от КЗ се въвежда срок, не по-дълъг от 3 месеца, за окончателно произнасяне по претенция по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, считано от нейното предявяване пред застрахователя, независимо дали са изискани допълнителни доказателства от лицето, предявило претенцията, или от държавни органи и трети лица. С разпоредбата на чл. 405, ал. 1 във връзка с чл. 108, ал. 1 - 3 или 5 КЗ се въвежда срок за изплащане на застрахователното обезщетение, т.е. въвежда се изискването за произнасяне на застрахователя в срок от 15 работни дни, считано от предявяване на застрахователната претенция или представяне на допълнителните доказателства. Макар нормата чл. 108, ал.1 КЗ да е обща, поради което и относима към всички застраховки, а чл. 496 от КЗ - само за задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“, съответно чл. 405, ал. 1 – при имуществено застраховане, между тези разпоредби няма противоречие, което да трябва да се разреши въз основа на правилото за предимство на специалната пред общата норма. Предписанията на тези норми не си противоречат, а се допълват и обвързват застрахователя да се произнесе в срок от 15 работни дни от представянето на всички доказателства или от допълнителните такива, когато представянето им е необходимо, за да се изпълни изискването за пълнота на доказателствата - „всички доказателства“ но не по-късно от 3 месеца от предявяване на застрахователната претенция. Застрахователят трябва на първо място да се ръководи от разпоредбата на чл. 108, ал. 1 от КЗ, която е обща и предвижда задължение за застрахователя да се произнесе в 15-дневен срок от представянето на всички доказателства по чл.106 от КЗ. Законодателят е отчел, че представянето на допълнителни доказателства може да бъде забавено във времето (без значение дали това забавяне се дължи на обективни или субективни фактори), поради което в глава четиридесет и седма „Задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите“ е обвързал произнасянето на застрахователя не само с датата на представяне на всички доказателства по чл.106 от КЗ, но и с датата на предявяване на претенцията. Затова в чл.496, ал. 1 от КЗ е предвидено, че срокът за окончателно произнасяне по претенция по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите не може да бъде по-дълъг от три месеца от нейното предявяване. Предписанията на двете разпоредби обвързват застрахователя да се произнесе в 15-дневен срок от представянето на всички доказателства по чл.106 от КЗ, но не по-късно от 3 месеца от предявяването на претенцията. Действително разпоредбата на чл.496, ал. 1 от КЗ е

специална по отношение на задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, но нейното приложение не изключва приложението на общата разпоредба чл. 108, ал. 1 от КЗ, а само я допълва като детайлизира изискванията към застрахователя относно срока за произнасянето му и в крайна сметка гарантира ефективно упражняване на правата на засегнатите лица и правна сигурност. Специалната норма има дисциплиниращ ефект не само по отношение на застрахователя, но и по отношение на ползващото се трето лице /увредения/, предявил претенция за плащане, който ще понесе последиците при непредставяне на необходимите доказателства.

Процесното нарушение на чл.108 ал.1 от КЗ е формално, като за съставомерността на същото не се изисква да са настъпили вреди. Изпълнителното деяние може да бъде извършено само чрез бездействие - непредприемане от страна на застрахователя на предписаното поведение в законоустановения срок.

Датата на осъществяване на нарушението е относима и с оглед на това дали ли е повторност по смисъла на § 1, т. 51 ДР КЗ, така че да бъде ангажирана отговорността на дружеството съгласно чл. 644, ал. 2 във връзка с ал. 1, т. 2 от КЗ. При повторно нарушение по чл. 644, ал. 1, т. 2 КЗ на юридическите лица се налага административно наказание „имуществена санкция“ в размер от 2 000 до 40 000 лева. Повторно е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизане в сила на наказателното постановление, с което е наложено наказание за същия вид нарушение. В конкретният случай цитирано в оспореното НП е НП № Р-10-821/17.09.2019г., влязло в сила на 16.03.2020г., с което на ЗД [фирма] било наложено административно наказание „имуществена санкция“ за същото по вид нарушение. Наказващият орган е преценил напълно правилно и законосъобразно, че става въпрос за „повторно“ административно нарушение по см. на § 1, т. 51 от ДР на КЗ, доколкото на 16.03.2020г. спрямо същото дружество и за същото по вид административно нарушение е влязло в сила друго НП. Правилна е преценката за повторност, извършена от административно наказващия орган, правилно е определена и датата на извършване на нарушението.

Не се приемат като основателни доводите на касатора, че повторността е елемент от състава на правонарушението. Напротив – дали едно деяние е повторно или не е релевантно обстоятелство единствено при определяне размера на административното наказание. Повторността не определя осъществен ли е състава на нарушението, което в случая е безспорно установено. Касаторът неправилно сочи, че е допуснато съществено процесуално нарушение поради описание на процесното деяние като повторно едва с оспорваното НП. С разпоредбата на чл. 42 от ЗАНН не се поставя изискване да бъде посочена санкционната разпоредба, която следва да бъде приложена, както и вида и размера на наказанието. Задължителни реквизити са единствено елементите от обективна страна – дата и място на нарушението, описанието му и обстоятелствата, при които е извършено, и елементите от субективна страна – субект и вина при деяния, извършени от физически лица. Сочат се също и законните разпоредби, които са нарушени. Изискването на чл. 42, т. 4 от ЗАНН за описание на нарушението чрез всички елементи от фактическия състав на деянието по чл. 108, ал. 1 от КЗ е спазено при съставяне на АУАН № Р-06-510/8.06.2021 г. С чл. 57, ал. 1, т. 7 от ЗАНН към тези елементи /чл. 42, т. 3-т. 5 от ЗАНН/ се допълват вида и размера на наказанието, за определянето на което е от значение дали деянието е повторно или не, съответно дали същото е извършено от физическо или юридическо лице. Касае се за дейност на административнонаказващия орган по определяне

вида и размера на наказанието в НП, за което няма изискване в чл. 42 от ЗАНН да бъде посочено още със съставяне на АУАН, съобразявайки се и с разпоредбата на чл. 27, ал. 3 във връзка с ал. 1 от ЗАНН за определяне на по-тежко наказание при отегчаващи обстоятелства, вкл. и при повторност на деянието. Обстоятелството, че едва в НП е посочено, че нарушението е извършено в условията на повторност, не и в издадения преди това АУАН не сочи на съществено процесуално нарушение при издаването на НП, тъй като повторността има само отношение към размера на наложената санкция, а не и при установяване на фактическия състав, при който се ангажира отговорността на дружеството.

Като неоснователно съдът приема и възражението за наличието на „маловажен случай“ на административно нарушение. Нарушението на императивната разпоредба на чл. 108, ал.1 от КЗ сериозно засяга правата на потребителите на застрахователни услуги и създава предпоставки за възникване на недоверие в стабилността и ефективността на застрахователната система в България. В допълнение, че липсват основания за квалифициране на нарушението като маловажно е и обстоятелството, че нарушението е извършено при условията на повторност. Не са налице основания за прилагане на чл. 28 от ЗАНН за маловажност на нарушението. Законодателят е предвидил по-завишени критерии и изисквания към осъществяваната от застрахователите дейност. Извършването на застрахователни услуги е поставено под специален държавен надзор, поради което съблюдаването на законовите изисквания в тази област е изключително важно за неговата стабилност. Застрахователните дружества изпълняват особено важна функция, като акумулират финансов ресурс, чрез който по определени правила да компенсират претърпените от застрахованите лица вреди. Неизпълнението на тази основна функция от страна на застрахователите в законоустановените срокове ще засегне имуществената сфера на тези лица и ще обезсмисли целта на застраховането – обезщетяване на вреди, настъпили в следствие на предвидени в съответните договори застрахователни събития. Наказанията по чл. 644 от КЗ са насочени именно към стимулиране на застрахователите да спазват предвидените в кодекса срокове за изпълнение на задълженията им, възникнали във връзка с поетите рискове, и при спазване целта на закона, изведена в чл. 2 от КЗ. Нарушението по чл. 108, ал. 1 от КЗ е формално, на просто извършване, тъй като законодателят не е предвидил в състава му настъпването на вредни последици, което обуславя и ирелевантността на липсата на такива. Неотносимо е и обстоятелството, че застрахованият бил получил определеното му застрахователно обезщетение, тъй като той го е получил със закъснение повече от 1 месец и произнасянето в срок по предявената претенция е засегнало интересите на застрахованото лице.

Във връзка с изложеното в случая не може да се приеме, че са налице предпоставките за прилагане на разпоредбата на чл. 28 от ЗАНН, в която посока е и утвърдилата се съдебна практика.

Съдът намира, че с процесното НП на ЗД [фирма] е наложено законосъобразно и явно справедливо, в предвидения от законодателя размер административно наказание „имуществена санкция“ на основание чл. 644, ал. 2 във връзка с ал. 1, т. 2 от КЗ, като размера е над минимално установения и е мотивиран с обстоятелството, че деянието е повторно и е съобразен срока на закъснение за произнасяне по претенцията.

Поради съвпадане на крайните изводи на настоящата съдебна инстанция с тези на СРС, обжалваното съдебно решение следва да се остави в сила.

Относно разноските: С оглед изхода на спора, на касатора не следва да се присъждат разноски. При този изход на спора и като взе предвид направеното от процесуалния представител на ответника по касация искане за присъждане на разноски, на същата се дължат разноски за юрисконсултско възнаграждение в минимален размер от 80 лв., определен съгласно чл.63д ал. 4 от ЗАНН вр.с чл. 37, ал.1 от Закона за правната помощ и чл. 27е от Наредбата за заплащането на правната помощ.

По изложените съображения и на основание чл. 221, ал. 2 от АПК във връзка с чл. 63в от ЗАНН, Административен съд София – град

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА съдебно решение № 1124 от 29.11.2021 г., постановено по нахд № 11376/2021 г. на Софийския районен съд (СРС), НО, 110 състав.

ОСЪЖДА ЗД [фирма] да заплати на Комисия за финансов надзор юрисконсултско възнаграждение в размер 80 лв.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ :

ЧЛЕНОВЕ: